ژمارە حەوت

فەرۆخ نیعمەتپوور
(نەرویج)

ئەوەندە لە هاوینی ساڵی شەست و حەوت تێنەپەڕیبوو، کە ئەو شەوی سێ جار دەیژماردین، ئا! ڕێک سێ جار. دواتر بەبێ ئەوەی بە ئەنجامێکی خوازراو بگا، دەستی لە ژماردن هەڵدەگرت و دەچوو دەنووست، لەبەر ئەوەی:

– لە یەکەم دەوردا داڵغە لێی دەدا.

– لە دووهەم دەوردا بیری منداڵی ئەو دەکەوتەوە.

– لە سێهەم دەوریشدا نەیدەزانی کە دوای شەش چ ژمارەیەکە!

کە بۆم گێڕایەوە، کەمێک ڕاماو گوتی: «سەیرە! دەی با چوارجار یاخود زیاتر بیژماردبان.»

منیش لە وەڵامدا گوتم:

– ئەی نازانی داڵغە لەگەڵ ژمارەکاندایە!

– ئەی نازانی بیری منداڵی واز ناهێنێ!

– ئەی نازانی پیاو کە ژمارەیەکی نەزانی، دەبێ بگەڕێتەوە سەرەتا!

جوان لە بیرم دێ کە چۆن دەیژماردین. ڕادەوەستا تا خەومان لێ دەکەوت (هەڵبەت من هەمیشە لەدوای خۆیشی دەخەوتم). پەنجەی ڕادەداشت و لەگەڵ وتنی هەر ژمارەیەک، لێوە چرچەکانی کۆ دەکردەوە و زمانێکیشی پیا دەهێنان. سەرپۆشە سپییەکەی لەبەر تیشکی بێ هێزی زەردی گڵۆپەکەی سەر سەری، لەبەرچاوما ئارام ئارام دەژاکا.

کە بۆم گێڕایەوە، گوتم کە ئێمە تەنیا شەش کەس بووین، نە زیاتر. کەچی ئەو هەمیشە لەدوای شەش ژمارەیەکی تری لەسەر زار بوو. بەدەم پەنجە ڕاداشتنەوە

بۆ سەر جێگا چۆڵەکەی تەنیشتی من، ژمارەکە لەناو زاریدا دەژاکا و حەوتی لەبیر دەچووەوە. گوتی باشە، دڵنیای لەوەی کە حەوت نازانێ؟ منیش لە وەڵامدا گوتم:

– ئەی نازانی ڕۆژانە حەوت جار خۆی بە قوربان دەکردین!

– ئەی نازانی چەندە حەزی لەحەوتەوانە بوو!

– ئەی نازانی ڕۆژێ بە حەوت قورئان سوێندی دەخوارد کە قەت ئەوی لەبیر ناچێتەوە!

بەرە بەرە لەجێگا چۆڵەکەی تەنیشتی خۆم دەترسام. تۆ بڵێی کەسێکی لێ بێت و من پێی نەزانم؟ خەمێکی قووڵ سەرتاپای داگرتبووم. لەبەر خۆمەوە دەمگوت: «گەر قەرار بێت حەوت بزر بێت، شەشیش دەتوانێ بزر بێت» شەشیش من بووم!

شەوێکیان ویستم پێی بڵێم کە واز لە ژماردن بێنێ. ویستم بڵێم کە پیاو شتێکی زۆر ژمارد، لە خۆوە کەم دەکا، بەڵام نەمگوت. ئاخر لە کاتی ژماردندا ئەوەندە وشک و گرژ دیار بوو، کە غیرەتی تیا دەکوشتم. باشە بۆچی ڕێک لەکاتی نووستندا دەیژماردین؟ پێم وابێ دەبا بەیانییان زوو ئەم کارەی بکردایە. ئاخر مرۆڤ، ئەوکاتانەی ون دەبێ کە هەموو لە خەودان. ئیتر کەس ئاگای لێ نابێت کێ دێ و کێ دەڕوا. تەنانەت ئەگەر هەموو دەرگا و پەنجەرەکانیشت داخستبێ، هێشتا ڕێگایەک بۆ دزە کردن هەیە. پەح! وەی لەماڵ و حاڵی ئێمە و مانانیش، کە نە دیواری لە دیوار دەچێ و نە دەرگاو پەنجەرەیشی لەدەرگا و پەنجەرەی خەڵک. شتی وا هەموو کەس وەبەر تەماح دەخا کە خۆی تێهاوێ. جا چی لەوە خۆشتر کە ئاوا بە ئاسانی پیاو بتوانێ لە ڕاز و سڕی خەڵکی دیکە تێ بگا!

هەموو کەس دەیزانی کە دەمانژمێرێ. هەر لە دراوسێکانەوە بگرە هەتا مامۆستای قوتابخانە. دراوسێکان بەزەییان پێماندا دەهاتەوە و لە کاتی نوێژدا، دوعا و نزایان بۆ دەکردین، مامۆستاکەش ناوچاوی تێک دەنا، لێم ڕادەما و و بیری دەکردەوە. ڕۆژێکیان لە کاتی وانە گوتنەوەدا بە هەڵکەوت ژمارە حەوتی وەک نموونە لەسەر تەختە ڕەشەکە نووسی. ژمارەیەکی سپی لەسەر تەختەیەکی ڕەش. بێ ئۆقرەییەک دایگرتم. گوتی: «وک دەڵێن لە ئاوی حەوت چەم و حەوت دەریا پەڕییەوە و سنووری حەوت وڵاتیشی بەزاند..» لەبەر خۆمەوە گوتم: «ئاخۆ چەندان حەوتی دیکەشی بە بەرەوە مابێ!»

بزربوونی حەوت و ئەگەری بزربوونی شەش تەواو ترساندبوومی. حەزم دەکرد ئیتر واز لەژماردن یاخود لەژمارە بێنێ. بەڵێنمدا کە جێگاکەم بگۆڕم، بەڵام چۆن؟ تەنیا ئەو دوو بەتانیە بوو کە هەر شەشمانی دادەپۆشی. ئەی کەواتە چی بەخۆمدا بدەم؟ بە ناچاری وازم هێنا. لە کاتی ژماردندا تەنیا من بووم کە بە خەبەربوم، ئەوانی تر نووستبوون. سەیر بوو! قەت هەڵ نەدەکەوت کە بۆ جارێکیش بێت نیگامان لە یەک بچەقێ. هەمیشە لە کاتی ژماردندا پەنجەی لەسەر ئێمە بوو و چاوی لەسەر جێگای حەوت، لەبەر خۆمەوە دەمگوت: «هەموو دنیای ئەو ئەم قوژبنەیە».

خۆی لە خوارەوە لەبەر قاچی ئێمەدا دەنووست، لەبەر ئەوەی ناچار نەبێت کە نیوەشەوان بۆ ئاو هێنان بچێتە دەرەوە، دۆڵکە ئاو و لیوانەکەیشی لە پشت سەری خۆی دادەنا. ئێمە ئەوەندە ماندوو بووین کە زۆربە دەگمەن بەدەمخەوەوە داوای ئاومان دەکرد. کەچی هەمیشە بەیانیان کاتێ لەخەو هەڵدەستاین دەمانبینی کە دۆلکەکە ئەوەندەی ئاو تیا نەماوە. زۆر دواتر زانیم کە حەوت عادەتی بووە تا بەیانی چەند جار ئاو بخواتەوە.

بە حەوت ڕاهاتبووم. ئیتر تەواو لەوە دڵنیابووم کە شەوانە لە تەنیشتمدا دەنوێ. بۆن و ڕەنگی تایبەتی خۆی هەبوو. تەنانەت هەندێک جار بەتانیەکەشی بەدەمخەوەوە لێ دەرفاندین. جاری وابوو مڵچەی دەهات و خۆی کۆدەکردەوە، وەک بڵێی بۆ مەمکی دایکی بگەڕێ. تەنیا عەیبی ئەوە بوو کە نە لەگەڵ ئێمە خەوی لێ دەکەوت و نە لەگەڵ ئێمەش بەیانیان لە خەو هەڵ دەستا. پێم وابێ لەگەڵ هەڵ هاتنی خۆر بزر دەبوو. وەک بڵێی خۆر بانگی بکا. هەموو ڕۆژێک لەگەڵ خۆر دەڕۆیشت و لەگەڵ بزر بوونیشیدا دەگەڕایەوە ماڵەوە. ئەو دەیزانی دەگەڕێتەوە، بۆیە لە بیری بوو کە حەتمەن ئەو شەوەش وەک شەوانی پێشوو بیژمێرێ.

شەوێکیان کە لەسەر ژمارەی شەش چەقی، ویستم بڵێم: «حەوت!» بەڵام نەمگوت. هەستم کرد ئەوەدەبێ حەوت ببینێ، نەک ببیستێ. جا چۆن ببینێ؟ بۆ سبەی لە قوتابخانە چوومە لای مامۆستا.پێم گوت کە پێویستم بەحەوتە. ئا! ژمارەی حەوت! وتی ژمارە حەوت لە هیچ شوێنێ دەست ناکەوێ، حەوت تەنیا خەونە، ژمارەکان هەر هەموویان خەونن. بیرم کردەوە: «کەواتە شەش و حەوت فەرقیان نییە!» خۆشحاڵییەک دایگرتم. کەواتە گەر ژمارەکان فەرقیان نەبێ، دەکرێ منیش حەوت بم. گەڕامەوە ماڵەوە. خەریکی قاپ و قاچاخ شۆرین بوو. بە ئەسپایی چوومە ژوورە و بەبێ ئەوەی ئاگای لێ بێت، لە

تەنیشتییەوە ڕاوەستام. ویستم پێی بڵێم کە خەم نەخوا منیش خەوتم. نەمتوانی. ڕوخساری بەدەم قاپ شۆردنەوە هەمان ڕوخساری کاتی ژماردنی شەوانە بوو. داڵغە. ئەو هەمیشە لە داڵغەدا بوو. ئارام گەڕامەوە و لە ژوورەکە چوومە دەرەوە.

دیسان شەو. دیسان کاتی ژماردن. دیسان لەکاتی گوتنی حەوتدا ڕاماو ئەوسا چوو نووست. منیش کەمێک ئەم بارەو بارم کرد. خەوم لێکەوت. وەک شەشێکی خوار زارم کرابووە و دەمپرخاند. چۆن دەمزانی؟ چونکە کە خەبەرم بووەوە، گوێم لە دوا پرخەی دژواری خۆم بوو. چاوم هەڵهێنا. دنیا، نیوەشەو. نیوەشەوێک، ئاشنا بە دەنگی هەناسەی یەک تا پێنج، چ خەوێکی قووڵ دایگرتبوون! ڕاکشامەوە کە بخەوم. هەستم کرد کەسێکی دی بە تەنیشتی چەپمەوە لەسەر جێگای حەوت ڕاکشاوە. پەلم کوتا. ئا! پەیکەرێک وەک حەوت. دوو هێڵ کە لە خوارەوەڕا پێک دەگەیشتن و لەسەرەوەڕا لە یەک جودا دەبوونەوە. دوو هێڵی تەڕ. حەوت! ترسێکی سەیر دایگرتم. حەوت لەوێ بوو. ڕێک لە جەنگەی زستاندا گەڕابووەوە. نەموێرا هیچ بڵێم. بە گوێمدا چپاندی: «تەڕی شلێوەی دەرەوە نیم، تەڕی بارانی ناو دەمارەکانی خۆمم!» خوێن! بۆنم بە دەستمەوە کرد. بۆنی بەیانیانی زووی هاوین، بۆنی کەسێک لەبەر دیوارێکی بەرزدا، بە دەست و چاوی بەستراوەوە «گوتی:

– لەبەر ئەو نا، لەبەر خۆم هاتوومەتەوە. پێم وانەبوو یەکجار وا بێتاقەت بم.

هیچم نەگوت. گوتی:

– لەگەڵ خەونەکانم یەکجار دوور ڕۆیشتین. وەها کە ئەم جێگا بچکۆلەم لە بیرکرد. لە هەر کوێ بم پێویستیم بێرەیە.

گوتم:

– دۆلکەکە ئاوی تایە بۆت بێنم؟

– نا ناخۆمەوە.ئاو بۆ من خراپە، ئەو برە خوێنەی کە تیام ماوە دەبێ بەشی گەڕانەوەم بکا.

ڕاچەنیم. گوتم:

– نا، نابێ بڕۆی. سبەی شەویش بمێنەوە. تا ئەوەندە کە ئەو دەتبینێ و دەڵێ «حەوت!»

– ئەی شەوانی تر؟

کەمێک ڕامام. گوتم:

– شەوانی تر لەبیرکە. بۆ جارێکیش بێت با ئەو وەک جاران بێت.

بزەیەکی تاڵ لێوەکانی تەنی.

– حە! جاران هەمیشە وەک جاران دەمێنێتەوە. بە شوێن خەونەوەیە.

سەرێکی بادا و هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا. وەک بڵێی دەیەوێت بۆ هەمیشە بۆنی ژوورەکە هەڵمژێ.

وتم:

– ئەی تۆش بە شوێن خەوندا نەڕۆیشتیی؟

سەری هەڵبڕی. زۆر ئارام گوتی:

– ئەو خەونێک بەرەو ڕابردوو و من خەونێک بەرەو داهاتوو. ئەم ژوورەیش شوێنی یەکگرتنەوەمان!

وتم:

– ئەو گریان و تۆ لەشێکی خوێناوی.

دەستی خستە سەر چۆکی و هەستا. وتی:

– ئەو وێڵی ناو ژوورێک و من وێڵی تەواوی جیهان.

بیرم کردەوە، من شەش و ئەو حەوت... پێکەوە شەست و حەوت! ئا ساڵی شەست و حەوت! کە نەورۆز بێت ئەو بۆهەمیشە بزر دەبێ. وەک بڵێی بیری منی خوێندبێتەوە،

گوتی:

– لەبیرت بێ پێی بڵێی کە حەتمەن لەمە بەدوا لەم جێگایەی مندا بخەوێ. لەبیرت نەچێ ها!

بیرم کردەوە، دیسان دەبینەوە بە حەوت، دیسانەوە شەست و حەوت! کەواتە گەر نەورۆزیش بێت، شەست و حەوت بزر نابێ.

ڕاچەنیم. ئەژنۆم لە باوەش گرت. حەوت ئارام ڕاکشایەوە. کاتەکان تێپەڕین. حەوت، خەوێکی قووڵ دایگرت. کتوپڕ زانیم کە ئەگەرچی شەش و حەوت لەپاڵ یەکترەوەن، بەڵام یەکجار لە یەکتری دوورن. ئەو بزر دەبوو و من دەمامەوە. من دەمام تا هەشت، ئا تا شەست و هەشت و شەست و نۆ. دواتر ساڵەکانی تر بەوەوە دەستی پێدەکرد. لە خۆشی ئەوەی کە ژمارەکان بۆ هەمیشە ون نابن، ویستم توند توند لە ئامێزی گرم. کەچی هەر لەوکاتەدا بینیم کە ئەو هەستا. وتم ڕەنگە دەیەوێ بمانژمێرێتەوە، بەڵام نەیژماردین. ئارام هات و ڕێک لە شوێنی حەوتدا ڕاکشا. ئەوسا بینیم کە حەوت لە جەستەی ئەودا بەرە بەرە بزردەبوو. بۆ یەکەم جار لەو شەوە زستانەدا بینیم کە دوای ئەوەی حەوت بە تەواوی لە جەستەیدا بزر بوو، بەدەم خەوێکی شیرین و لێوێکی بە بزەوە گوتی: «ئاخ کوڕم، بە خێرەیتەوە!»

٢٠٠٦/٦/١٦